

NORSK OLJEMUSEUM

ÅRBOK 2010

Lansering av

KULTURMINNEPLAN

FOR PETROLEUMSVIRKSOMHETEN PÅ NORSK SOKKEL

Av Finn E. Krogh og Trude Meland

Det var en noe uvanlig tropp som landet på Valhall-plattformen i sørlige del av Nordsjøen om formiddagen 3. mars 2010. Ut av helikopteret steg Riksantikvaren sammen med en delegasjon fra Olje- og energidepartementet (OED), Oljedirektoratet (OD), Oljeindustriens Landsforening (OLF) og Norsk Oljemuseum. Pressen var også invitert. Etter nesten fem års arbeid skulle oljemuseets «Kulturminneplan for petroleumsvirksomheten på norsk sokkel» lanseres. Det var naturlig å legge begivenheten til en av de kunstige øyene i havet!

Oljeselskapet BP var vertskap for begivenheten og bød på omvisning gjennom store deler av Valhall-komplekset. Selve lanseringen fant sted i kinosalen på Valhall, der vår egen 16 manns store delegasjon ble supplert med ca. 30 «ekte» oljearbeidere som brukte frivakten til å delta, og dermed skapte en fin ramme omkring lanseringen. Prosjektleder Harald Tønnesen presenterte plandokumentet overfor oppdragsgiverne OED, OD og OLF. Planen ble deretter overrakt til riksantikvar Jørn Holme — som et svar på utfordringen med å skaffe oversikt over de teknisk-industrielle kulturminnene på kontinentalsokkelen.

Et kulturminne trenger ikke være gammelt. Kulturminne er alle spor etter menneskelig aktivitet i omgivelsene våre det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Det er vår felles nasjonal arv. Kulturminneplanen kom i stand på oppdrag fra Olje- og energidepartementet, Oljedirektoratet og Oljeindustriens Landsforening, de samme tre parter som sto for finansieringen.

Kulturminneplanen beskriver utviklingen på norsk sokkel fra 1960-årene og frem til i dag, både med hensyn til hvilke forutsetninger som lå til

Valhall-plattformen var arena for lansering av kulturminneplanen. Riksantikvar Jørn Holme får omvisning av plattformsjef Elzbieta Kaliszuk. Bak kommer Harald Tonnesen og museumsdirektor Finn E. Krogh. Valhall-komplekset skal en gang dokumenteres som et teknisk-industrielt kulturminne fra oljevirksomheten til havs. Foto: Stavanger Aftenblad/Fredrik Refsem

grunn for at Norge kunne utvikle seg til en olje- og gassnasjon, myndighetenes rolle og den rivende teknologiske utviklingen. I planen beskrives samtlige områder, felt og installasjoner på norsk kontinentalsokkel. Planen skal fungere både som en helhetlig oversikt og en samlet vurdering av offshoreinstallasjoner med nasjonal verneverdi – og gi grunnlag for prioritering av anlegg i det fremtidige arbeidet med å dokumentere norsk oljevirksomhet. Planen skal også bidra til økt bevissthet om oljeindustriens kulturminneverdier og den videre forvaltningen av disse.

Resultatet av arbeidet med kulturminneplanen er en prioriteringsliste over felt som er industriens, fagmyndighetenes og Riksantikvarens felles vurdering av hvilke industrianlegg på norsk sokkel som skal defineres som kulturminner fra oljevirksomheten. Planen kommer i engelsk utgave våren 2011.

«Å frede en hel plattform kan bli vanskelig, men la oss ta kronjuvelen – boretårnet fra en installasjon som skal bort. Finn et sted i Stavanger – Europas oljehovedstad – og la det stå som en markør.» Dette uttalte riksantikvar Jørn Holme på lanseringsturne til Vallhall og skapte med det debatt i «oljehovedstaden».

Jørn Holmes visjon for bevaring av kanskje det fremste symbol for oljevirksomheten – boretårnet – ble slått stort opp i pressen og diskusjonene gikk høyt, både i mediene og rundt mange lunsjbord. Et boretårn kan være både 40, 50 og 60 meter høyt og vil bli et enormt landemerke i byen. Til sammenligning er Valbergtårnet, som er synlig fra store deler av byen, 26,5 meter.

Faksimile av forsiden på Stavanger Aftenblad dagen etter lanseringsturnen.